

Saunapolulla

Matalat, mystisen kumeat kaulushaikaran mylvähdykset kiirivät tyynen hiljaisen järvimaiseman takaa. Kesäsateen kastelemaan peltomaisemaan antaa väriään pientareiden valkeat koiranputkien kasvustot. Pilviverhon takaa katseleva aurinko saa sateen kastelemat koivujen lehdet kimaltelemaan tuhansien helmien putouksina. Ohut utu kohoo lämpenevästä maasta peittäen maiseman pehmeään harsoon. Keskikesän lämpimät lempeät hetket, vaikka vain hetkisenkin kestävät, jäävät mieliin ikuisesti.

Lapsuuden Juhannukset olivat kai niitä parhaimpia joihin mieli yhä palaa. Ilman suurempaa kaupallisuutta tai nykyajan sisustustrendien viimeiseen saakka tuotteistettuja kesäkattauksia, oli keski-kesän juhlan aika kiireetöntä saunavastan tuoksuista kesänviettoa. Heinänteko oli alkamassa vasta viikon parin päästä heinäkuun alussa, eikä perunamaan viheriöivät varrenalutkaan vielä kaivanneet kuin kevyttä multausta. Pihamaan nurmi pysyi matalana askelten alla, ruohonleikkurin pärinä ei rikkonut kesäiltojen rauhaa.

Viikko ennen juhannusta kului siivouksia tehdessä, ja viimeistään tuolloin, kesäisten verhojen läpikuultavuudessa, ja puhtauttaan tuoksuvien uusien mattojen peittäessä vastapestyjä lattioita, oli juhlovaa alkaa odottaa keskikesän juhlaa. Suurempia hankintoja, mitä tuolloin juhannusta varten tehtiin, oli korillinen värikkään houkuttelevia limsapulloja, joita juhannuksena sai tyhjentää lähes milloin halusi. Keittiön lattian alla kellarissa sitä koria säilytettiin ja sieltä viileästä niitä sai nostella janoonsa milloin tahtoi. Nykyajan puolen litran pulloja ne eivät olleet, vaan lasisia kolmasosa litraisia aarteita.

Juhannuksena oli totta kai myös käytävä saunassa. Muistan Saunan tummat tuoksuivat hirret ja eteisen harvan laudoituksen, pehmeän kosteat löylyt, Äidin kädet pesemässä tukkaa, viileän virvoittavat, puhdistavat huuhtelut peltisestä pesuvadista, kiirehtivät askeleeni kapealla saunapolulla suurten puiden keskellä, ja kellarin viileydestä nostetun Jive- limsan virvoittavan maun.

Kiuas tuossa vanhassa saunassa oli erikoinen laitos vielä nykyiselläkin mittapuulla. Lämmitettäessä oli tulta poltettava kahdessa tulipesässä, mutta savu molemmista pesistä poistui vain yhtä kautta kiuaskivien läpi.

Toinen tulipesä lämmitti pesuveden ja toinen kiuaskivet. Kiukaan päällä oli suppilomainen peltiviritelmä, minkä kyljessä oli luukku joka avattiin löylyn heittoa varten ja suljettiin välittömästi. Saunaan levisi kostean savun pehmeä löyly joka aikojen saatossa mustutti saunan hirret.

Saunapolun hahmo on peittynyt vuosikymmenien saatossa, mutta polun varren kielot vielä nykyäänkin polun paikkaa merkitsevät. Isot puut ovat paikallaan, mutta pian aika tekee niillekin tehtävänsä. Vanha Sauna sai uutta käyttöä metsäkämpänä elintasosiiven valmistuttua, ja paloi varmaan kirkkaana soihtuna loistaen, kunniakkaasti hetken Hanhilahtea valaisten, eräänä onnettomana talviyönä.

Nykyajan Juhannus on jotain aivan erilaista. Pitää olla ruokaa ja juomaa ja ohjelmaa vuorokauden ympäri. Entisajan ajaton juhla on vaihtunut nykyajan ajattelemattomaan juhlintaan. Onneksi kuitenkin savusaunoja on jälleen alettu rakentaa. Jo pelkästään niiden monituntinen lämmittäminenkin rauhoittaa juhlimisen kiireettömäksi keskikesän juhlan odotukseksi.

Maisema
*On ehtoo hämäräinen,
ja saunat sauhuaa.
Ruislintu yksinäinen
vain jossain narahtaa*

*On luona tuvan seinien,
unikko punainen.
ja jostain tuoksu heinän
ui yli peltojen.*

*Soi kaukaa kosken humu,
Kautt` illan hiljaisen.
Suoniityn ylle sumu
jo kohoo valkoinen.*

*Ruislintu yksinäinen
taas jossain narahtaa...
On ehtoo hämäräinen
ja saunat sauhuaa.
K. Sarkia*

RAUNO NIIRANEN
rauno.niiranen@suomi24.fi